

INFORME SOBRE L'ACCÉS DE LES DONES A LA VIDA POLÍTICA (2)

Les dones a les institucions locals 2023

Baix Llobregat, octubre 2023

Amb la col·laboració de:

ÍNDEX

1. Introducció.....	4
2. Principals dades	5
3. Hipòtesis de treball	7
4. Les dones als consistoris.....	9
4.1 De les llistes als consistoris	9
Evolució del percentatge de regidors i regidores en el conjunt de consistoris del Baix Llobregat.	9
Mandats 1991-1995 a 2023-2027.	9
Diferencial segons sexe i grandària del municipi.	10
Regidores en els consistoris. Mandat 2023-2027. Pes sobre el total de representants. Baix Llobregat i municipis.	10
Variació del nombre de regidores en els consistoris del Baix Llobregat. Ordre segons major creixement relatiu.	11
Baix Llobregat i municipis. Mandats 2023-2027; 2019-2023 i 2007-2011.	11
Percentatge de regidores i regidors segons grandària dels municipis.	12
Percentatge de regidores segons formació política. Baix Llobregat.	12
Variació del pes de les regidores segons formacions polítiques respecte els darrers mandats.	13
De les llistes als consistoris.	14
4.2 Alcaldia i tinença d'alcaldia. Segregació vertical.	14
Municipis amb alcaldesses. Baix Llobregat.	15
Mandat 2023-2027.	15
Pes alcaldesses total i segons grandària.	15
Baix Llobregat, mandat 2023-2027.	15
Evolució del nombre d'alcalduesses.	15
Evolució de la proporció d'alcaldues i alcaldesses al Baix Llobregat. Mandats 1979-1983 a 2023-2027.	15
Alcalduesses dels municipis. Baix Llobregat, mandats 2019-2023 i 2023-2027.	16
Pes de dones amb tinences d'alcalduia (respecte total de tinences) segons municipis amb alcaldes o alcaldesses i grandària. Baix Llobregat mandat 2023-2027.	17
Percentatge de dones amb tinences d'alcalduia segons formacions polítiques. Baix Llobregat mandat 2023-2027.	17
4.3 Equip de govern i oposició	18
Nombre i percentatge de regidors i regidores segons estan a govern i oposició	18
Percentatge de regidors i regidores que estan al govern municipal.	18
4.4 Guberns de coalició	19
Impacte de les coalicions de govern municipal en la presència de dones en la política local.	19
Baix Llobregat, mandat 2023-2027	19
4.5 La reiteració de mandat al consistori	20
Percentatge d'alcalduesses/es i regidores/s segons reiteració de mandat. Baix Llobregat, mandat 2023-2027.	21
Percentatge de regidors i regidores que repeteixen com a tals segons grandària del municipi.	21
Baix Llobregat, mandat 2023-2027	21
4.6 Regidories específiques de polítiques d'igualtat de gènere i Consells Municipals de Dones.	23
Situació de les regidories de polítiques d'igualtat de gènere en els cartipassos municipals.	24
Baix Llobregat, mandat 2023-2027.	24
Nomenclatura utilitzada per la regidoria que s'ocupa de les polítiques d'igualtat de gènere als municipis de Baix Llobregat.	24
Consells Municipals de Dones i presència de dones en la política local. Baix Llobregat, mandat 2023-2027.	25
5. Les dones al Consell Comarcal del Baix Llobregat	26

Proporció de conselleres i consellers comarcals al Baix Llobregat. Mandats 2003-2007 a 2023-2027. .	26
Evolució dels principals indicadors del pes de les dones en els òrgans de govern del Consell Comarcal del Baix Llobregat. Mandats 2011-2015 a 2023-2027.	27
6. Dades municipals	28
Alcaldes i Alcaldesses dels municipis del Baix Llobregat. Mandats 2019-2023 i 2023-2027	28
De les llistes als consistoris. Diferencial dones en les llistes, dones electes en els municipis del	29
Baix Llobregat. Mandat 2023-2027.	29
7. Contrastació d'hipòtesis	30
8. Metodologia.....	31
9. Glossari de conceptes.....	33
10. Recomanacions bibliogràfiques.....	35

1. Introducció

Després de la publicació de l'Informe sobre l'accés de les dones a la vida política (1) on s'estudiava la composició de les llistes electorals en funció del sexe, l'Observatori Comarcal del Baix Llobregat, amb el recolzament del Consell de les Dones del Baix Llobregat, presenta la segona part de l'Informe sobre l'accés de les dones a la vida política.

L'objectiu d'aquest informe és analitzar quina és la distribució segons gènere dels membres electes als ajuntaments de la comarca i del Consell Comarcal del Baix Llobregat.

Analitzar la composició dels consistoris municipals des de la perspectiva de gènere implica analitzar la formació i distribució dels ens locals com un indicador que evidencia com les dones tenen menys oportunitats que els homes en l'àmbit polític, ja sigui en l'accés i la participació, com en les responsabilitats i grau de poder polític que uns i altres tenen l'oportunitat d'exercir en les administracions locals.

Els principals indicadors que s'han seleccionat per tal d'avaluar la desigualtat d'homes i dones en els llocs de poder municipal són la **segregació vertical** (de manera general, diferencial d'homes i dones respecte membres electes i candidats, diferencial d'homes i dones en les alcaldies i tinences d'alcaldia) i la **taxa de repetició** (percentatge de regidores i regidors que repeteixen en els consistoris).

Aquest informe inclou, també, l'anàlisi de la composició del Consell Comarcal. L'interès de l'anàlisi rau en l'elecció indirecta dels seus membres (la junta electoral assigna el nombre de membres que li corresponen a cada formació política segons els resultats obtinguts, posteriorment, les formacions polítiques, d'entre els regidors, tria els seus representants al Consell Comarcal) a diferència dels regidors i regidores que són resultat de l'elecció directa de l'electorat. Veure de quina manera es distribueix segons gènere els membres del plenari i la junta de govern del Consell Comarcal i com aquesta distribució difereix de l'observada en la composició dels consistoris és un dels objectius de l'informe.

2. Principals dades

De les llistes als consistoris

Hi ha menys percentatge de dones electes que dones candidates als municipis del Baix Llobregat (diferencial de 3 punts negatius). Aquest diferencial és major en els municipis petits (-3) que en els grans (-2,7) i creix respecte de l'anterior mandat (era de -2pp).

Per primera vegada, disminueix el pes de les regidores en el conjunt de consistoris del Baix Llobregat.

Alcaldesses i dones amb tinences d'alcaldia.

Creix el nombre d'alcaldesses (de 10 a 12) als municipis del Baix Llobregat. 6 alcaldesses repeteixen en el càrrec. En aquest mandat el nombre d'alcaldesses és superior en municipis petits.

El pes d'alcaldesses a la comarca arriba, per primera vegada, al criteri mínim d'igualtat (40%). El 66% de les alcaldesses està en un govern de coalició.

El 40% de les tinences d'alcaldia estan ocupades per dones. Quan lidera l'ajuntament una dona, el pes de les dones amb tinences d'alcaldia disminueix. Respecte a la grandària dels municipis, hi ha un major pes de dones amb tinences d'alcaldia en els municipis grans.

Govern i oposició

El percentatge de regidors és major que el de regidores tant al govern com a l'oposició en aquest mandat. El percentatge de regidores al govern és inferior al de regidores a l'oposició.

Govern de coalició

Creixen els governs de coalició al Baix Llobregat. El 70% dels governs municipals del Baix Llobregat són governs de coalició. En aquest mandat, els governs de coalició penalitzen la presència de dones en els llocs de lideratge amb menor presència d'alcaldesses i menor percentatge de dones amb tinences d'alcaldia.

Reiteració de mandat

El 50% de les alcaldesses i el 72% dels alcaldes del Baix Llobregat repeteixen en el càrrec.

En aquest mandat, del total de regidores en els consistoris, el percentatge de dones que repeteix és del 51%, en el cas dels homes el percentatge supera el 54%. La taxa de reiteració de les regidores és major en els municipis grans.

Impacte dels consells municipals de dones i de les regidories d'igualtat en la presència de dones en els consistoris

Tots els municipis de la comarca tenen regidoria de polítiques d'igualtat. 14 dels 30 municipis tenen Consell Municipal de Dones.

Si s'analitzen els principals indicadors de presència de dones en els consistoris, es veu, com els municipis amb presència de Consell Municipal de Dones aquestes tenen una millor representació: major proporció d'alcaldeses; major proporció de regidores al govern i major taxa de repetició.

Els membres electes al Consell Comarcal

L'elecció dels consellers i conselleres comarcals és indirecta. Aquest tipus d'elecció facilita una altra perspectiva útil per analitzar quina és la presència de les dones quan l'elecció és determinada per les mateixes formacions polítiques.

El nombre de consellers supera al de conselleres en el Consell Comarcal del Baix Llobregat. **En el mandat 2023-2027 el 54% dels consellers són homes i el 46% dones.** La proporció de dones conselleres creix respecte del mandat anterior.

En aquest mandat hi ha una presidenta i dues vicepresidentes. Creix el nombre de conselleres i baixa el de consellers membres de la junta de govern.

3. Hipòtesis de treball

Per tal d'ordenar i estructurar la informació obtinguda de l'estudi de la presència de les dones a les institucions locals del Baix Llobregat s'ha considerat 6 àmbits d'anàlisi i les subsegüents hipòtesis de treball.

1. De les llistes als consistoris

La configuració de llistes determinaran la configuració als consistoris. En aquesta dimensió s'estudiarà el diferencial de dones en les llistes i dones en els consistoris.

H1. La menor presència de dones en les llistes es traduirà en una menor presència de dones en els consistoris

Tot i que aquesta hipòtesi és òbvia, és interessant veure la translació de les llistes als consistoris.

2. Segregació vertical

Dins dels equips de govern els càrrecs que més concentren responsabilitats i poder són les alcaldies, d'una banda, i primeres tinences d'alcaldia, per l'altra. Precisament en aquests càrrecs és on menys dones s'observaran, especialment en les alcaldies, ja que les desigualtats de gènere en aquests alts càrrecs són molt pronunciades.

H2. Existeix segregació vertical als ajuntaments del Baix Llobregat (menor presència de dones alcaldesses i primeres tinences d'alcaldia).

3. Repetició/rotació

La repetició en el càrrec acostuma a utilitzar-se com un indicador de presència. Si la persona repeteix com a regidora es considerarà que té més presència, experiència, visibilitat pública i tindrà més oportunitats de consolidar la seva trajectòria professional en la política formal.

H3. Els homes tendeixen a repetir més en el seu càrrec com a regidors que les dones.

4. Les coalicions de govern

Es considera que les coalicions de govern no afavoreixen a la representació femenina en els governs municipals a conseqüència de la composició de les llistes electorals¹.

H4. Es preveu un percentatge menor de dones en aquells governs locals creats a partir de coalicions entre formacions polítiques que en els governs amb un sol partit en el poder.

¹ L'anàlisi de la composició de les llistes electorals per a aquestes darreres eleccions municipals –Informe (I)– mostrava una concentració de les candidates en els darrers llocs dels trams de cinc de les llistes electorals.

5. Formacions polítiques

H5. El tipus de formació (conservadora, progressista i nova formació) condicionarà la composició dels consistoris

6. Grandària de municipi

La grandària del municipi és important a l'hora d'establir la presència de dones en els ajuntaments de la comarca. Els municipis grans (més de 20.000 habitants) han de gestionar un territori més ample i tenen més recursos (humans i econòmics) per fer-ho. Segons la Llei de Bases de Règim Local, els municipis de més de 20.000 habitants tenen més competències que no pas els petits que depenen de la gestió d'administracions supralocals encarregades. També en els municipis grans hi ha més possibilitats que la persona regidora pugui tenir dedicació plena, fet que facilita la conciliació de la vida política, laboral, personal i familiar. Per tant, ajuda al desenvolupament de la carrera política, especialment de les dones que acostumen a realitzar dobles jornades en assumir les responsabilitats del treball de cura i reproducció.

H6. Els municipis grans tindran una major presència de dones en les regidories i alcaldies que els municipis amb menor població.

4. Les dones als consistoris

4.1 De les llistes als consistoris

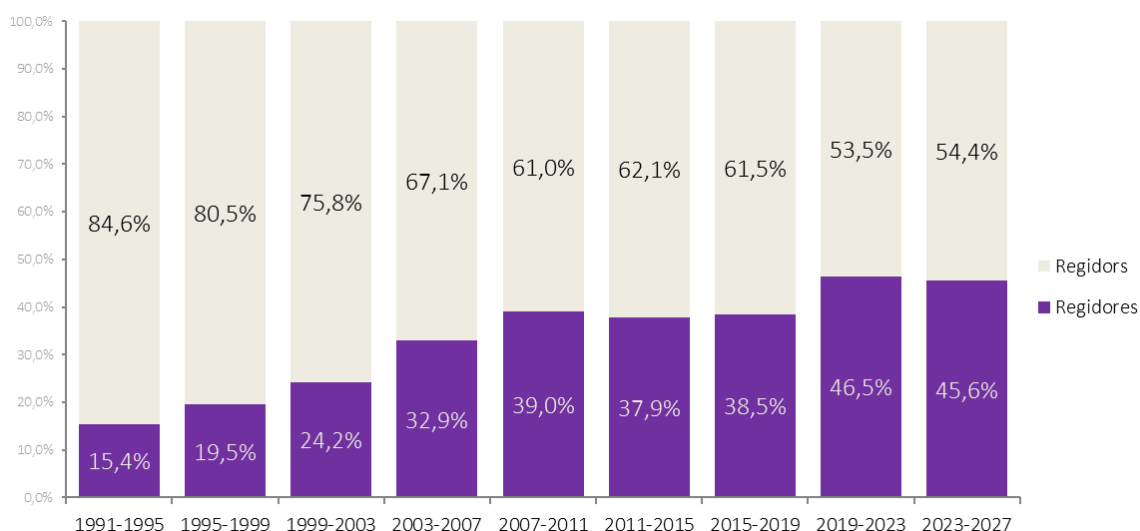
Si en la configuració de llistes electorals existeix un requisit legal que obliga les mateixes a tenir un 40% de dones, en els consistoris, la presència de les dones respon al seu lloc ocupat en les llistes i a les formacions polítiques que han aconseguit representació.

Com s'observava en l'anterior informe, existia una major presència de dones en els darrers trams de les llistes electorals, per tant, es podrà esperar una menor presència de dones en els consistoris.

El 45,6% dels regidors del Baix Llobregat són dones (dels 540 representants locals, 246 són dones). Aquest percentatge supera el 40% mínim exigít per la llei en la configuració de llistes, però és menor a l'observat en l'anterior mandat.

El diferencial de dones i homes electes al Baix Llobregat creix respecte de l'anterior mandat. Així, mentre en l'anterior mandat hi havia un 13% menys de dones electes que homes, en l'actual mandat hi ha un **16% menys de dones electes que homes**. Per grandària del municipi, **el diferencial és major en els municipis petits que en els grans**, és a dir, hi ha un percentatge major d'homes electes que de dones. Així, hi ha 18% menys de dones electes que homes en els municipis petits i 14% menys de dones electes que homes en els grans. Amb tot i això, si es compara amb l'anterior mandat, s'observa un **augment destacat del diferencial (en favor dels homes) en els municipis amb major població** (en el mandat 2019-2023 el diferencial era del -7% i en l'actual arriba al -14%).

Evolució del percentatge de regidors i regidores en el conjunt de consistoris del Baix Llobregat. Mandats 1991-1995 a 2023-2027.

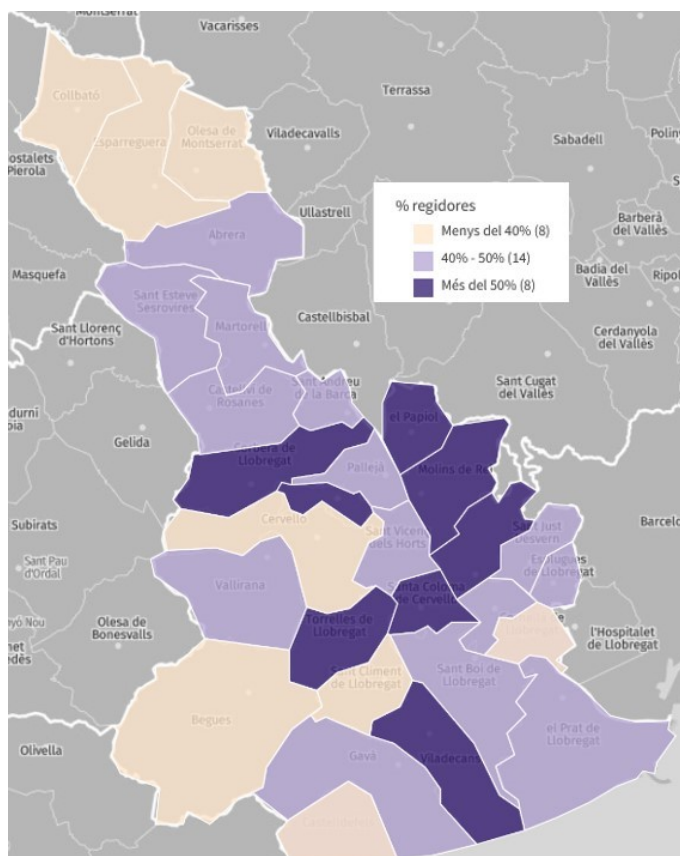
Font: OCBL a partir de la informació derivada de les actes de constitució dels plens municipals

Diferencial segons sexe i grandària del municipi.

	2023-2027	2019-2023
Electes Baix Llobregat	-16,3	-13,2
Electes als municipis de 20.000 habitants o menys	-17,9	-16,9
Electes als municipis de més 20.000 habitants	-13,6	-6,7

Font: OCBL a partir de la informació derivada de les actes de constitució dels plens municipals

Regidores en els consistoris. Mandat 2023-2027. Pes sobre el total de representants. Baix Llobregat i municipis.

	Mandat 2023-2027	
	Regidores	% sobre el total
Papiol, el	7	63,6%
Corbera de Llobregat	10	58,8%
Sant Feliu de Llobregat	12	57,1%
La Palma de Cervelló	6	54,5%
Santa Coloma de Cervelló	7	53,8%
Torrelles de Llobregat	7	53,8%
Molins de Rei	11	52,4%
Viladecans	13	52,0%
Gavà	10	47,6%
Martorell	10	47,6%
Sant Joan Despí	10	47,6%
Abrera	8	47,1%
Sant Just Desvern	8	47,1%
Sant Esteve Sesrovires	6	46,2%
Total general	246	45,6%
Castellví de Rosanes	5	45,5%
El Prat de Llobregat	11	44,0%
Sant Boi de Llobregat	11	44,0%
Esplugues de Llobregat	9	42,9%
Sant Andreu de la Barca	9	42,9%
Sant Vicenç dels Horts	9	42,9%
Pallejà	7	41,2%
Vallirana	7	41,2%
Castelldefels	10	40,0%
Cornellà de Llobregat	10	40,0%
Begues	5	38,5%
Esparreguera	8	38,1%
Olesa de Montserrat	8	38,1%
Collbató	4	36,4%
Sant Climent de Llobregat	4	36,4%
Cervelló	4	30,8%

Font: OCBL a partir de la informació derivada de les actes de constitució dels plens municipals.

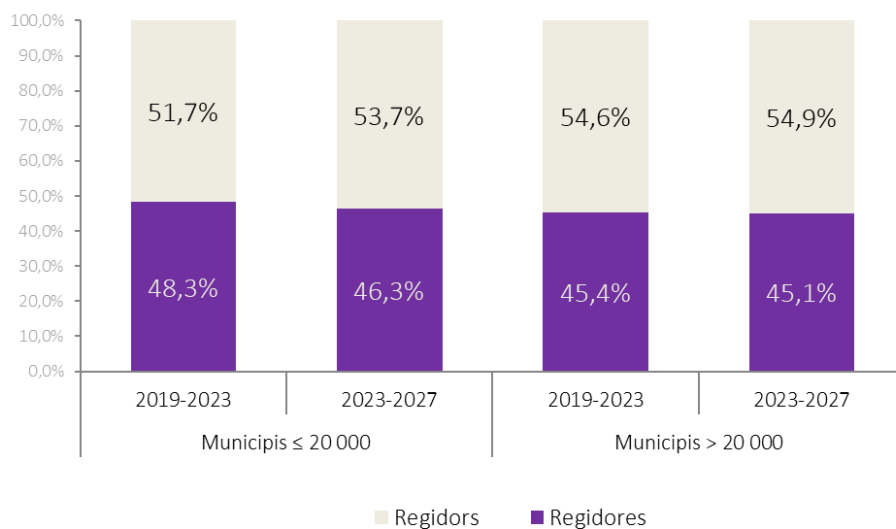
Variació del nombre de regidores en els consistoris del Baix Llobregat. Ordre segons major creixement relatiu. Baix Llobregat i municipis. Mandats 2023-2027; 2019-2023 i 2007-2011.

	Mandat 2023-2027		Variació respecte mandat anterior		Variació respecte mandat 2007-2011	
	Dones	% sobre el	Absoluta	Relativa	Absoluta	Relativa
		total				
Papiol, el	7	63,6%	-4	-36,4%	-1	-12,5%
Corbera de Llobregat	10	58,8%	2	25,0%	5	100,0%
Sant Feliu de Llobregat	12	57,1%	1	9,1%	5	71,4%
La Palma de Cervelló	6	54,5%	-4	-40,0%	-1	-14,3%
Torrelles de Llobregat	7	53,8%	2	40,0%	3	75,0%
Santa Coloma de Cervelló	7	53,8%	-1	-12,5%	1	16,7%
Molins de Rei	11	52,4%	5	83,3%	5	83,3%
Viladecans	13	52,0%	-2	-13,3%	2	18,2%
Gavà	10	47,6%	2	25,0%	2	25,0%
Sant Joan Despí	10	47,6%	2	25,0%	1	11,1%
Martorell	10	47,6%	2	25,0%	0	0,0%
Abrera	8	47,1%	0	0,0%	0	0,0%
Sant Just Desvern	8	47,1%	2	33,3%	0	0,0%
Sant Esteve Sesrovires	6	46,2%	-1	-14,3%	0	0,0%
BAIX LLOBREGAT	246	45,6%	-4	-1,6%	37	17,7%
Castellví de Rosanes	5	45,5%	0	0,0%	3	150,0%
El Prat de Llobregat	11	44,0%	3	37,5%	3	37,5%
Sant Boi de Llobregat	11	44,0%	1	10,0%	2	22,2%
Sant Andreu de la Barca	9	42,9%	0	0,0%	3	50,0%
Esplugues de Llobregat	9	42,9%	-1	-10,0%	2	28,6%
Sant Vicenç dels Horts	9	42,9%	-1	-10,0%	0	0,0%
Pallejà	7	41,2%	0	0,0%	2	40,0%
Vallirana	7	41,2%	-1	-12,5%	2	40,0%
Castelldefels	10	40,0%	-2	-16,7%	-1	-9,1%
Cornellà de Llobregat	10	40,0%	-2	-16,7%	-1	-9,1%
Begues	5	38,5%	-2	-28,6%	-1	-16,7%
Olesa de Montserrat	8	38,1%	3	60,0%	3	60,0%
Esparreguera	8	38,1%	-2	-20,0%	-2	-20,0%
Sant Climent de Llobregat	4	36,4%	-1	-20,0%	1	33,3%
Collbató	4	36,4%	-3	-42,9%	-1	-20,0%
Cervelló	4	30,8%	-2	-33,3%	0	0,0%

Font: OCBL a partir de la informació derivada de les actes de constitució dels plens municipals.

En els municipis de més de 20.000 habitants la presència de dones és menor a la de municipis petits (46% i 45% de regidores respectivament). Respecte al mandat anterior (2019-2023), el **descens de regidores és generalitzat, però és major en els municipis petits.**

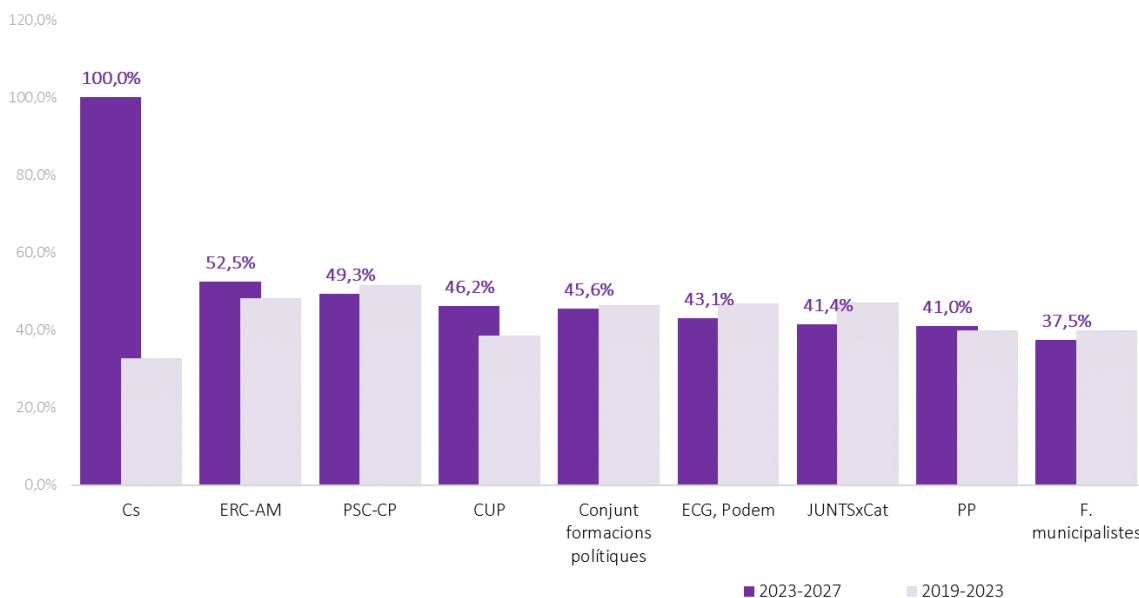
Percentatge de regidores i regidors segons grandària dels municipis.

Font: OCBL a partir de la informació derivada de les actes de constitució dels plens municipals

Les formacions polítiques que tenen major presència de regidores són Esquerra Republicana de Catalunya – Acord Municipal (dels 101 electes, el 53% són dones); PSC (el 49% dels 207 electes). Ciutadans té només un electe a la comarca i és dona. El Partit Popular (41% dels 39 electes) i les formacions polítiques municipalistes (amb 38% dels 24 electes) són, en canvi, les formacions polítiques amb menys pes de dones electes.

Percentatge de regidores segons formació política. Baix Llobregat.

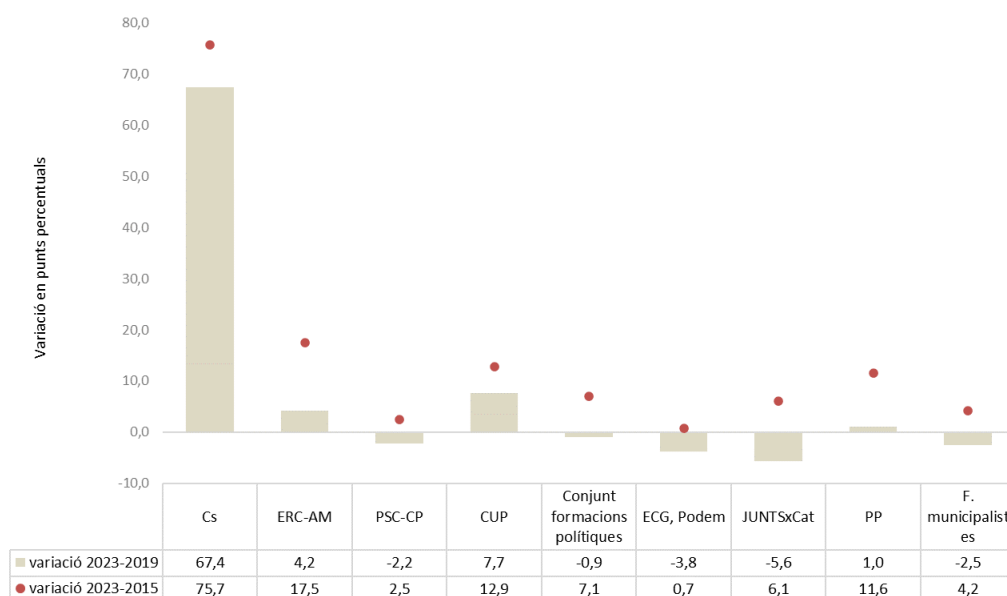

Font: OCBL a partir de la informació derivada de les actes de constitució dels plens municipals.

Es redueix lleugerament el pes de les dones en el total d'electes de la comarca (-0,8 pp). La CUP i ERC són les formacions polítiques que registren un major creixement en el pes de les regidores respecte del total dels seus electes a la comarca respecte de l'anterior mandat (amb un creixement de 8 i 4 punts percentuals respecte del mandat anterior). Junts i en Comú Guanyem, en canvi, són les formacions que redueixen més el pes de les dones en el total dels seus electes.

Si comparem amb els mandats 2019-2023 i 2015-2019 el creixement de la presència de les dones electes és generalitzat en totes les formacions polítiques presents als municipis del Baix Llobregat. ERC, la CUP i PP són les que incrementen més la presència de les dones en els ajuntaments de la comarca.

Variació del pes de les regidores segons formacions polítiques respecte els darrers mandats.

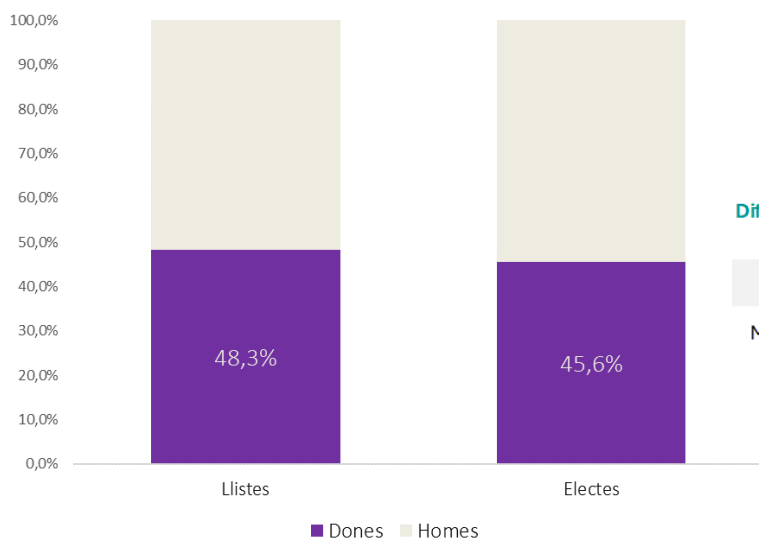

Font: OCBL a partir de la informació derivada de les actes de constitució dels plens municipals.

Com es deia a l'inici d'aquest capítol, la configuració de llistes en aquestes eleccions situava a les dones al final dels trams de cinc. Això es trasllada a la configuració dels consistoris, sent el percentatge de dones (46%) inferior al de configuració de llistes (48%). Respecte l'anterior mandat, creix el diferencial llistes/electes de les dones al Baix Llobregat és a dir, **la disminució del pes de les dones electes respecte les candidates és major en l'actual mandat que en l'anterior.**

Si mirem segons grandària del municipi, **és major el diferencial en els municipis petits i aquest ha crescut de manera destacada respecte el mandat 2019-2023. En els municipis grans, disminueix el diferencial de dones electes-dones candidates.**

De les llistes als consistoris.

Diferencial electes /listes de les dones al Baix Llobregat

	2023-2027	2019-2023
Total Baix Llobregat	-2,7	-1,8
Municipis de 20.000 habitants o menys	-3	-0,3
Municipis de més 20.000 habitants	-2,7	-2,8

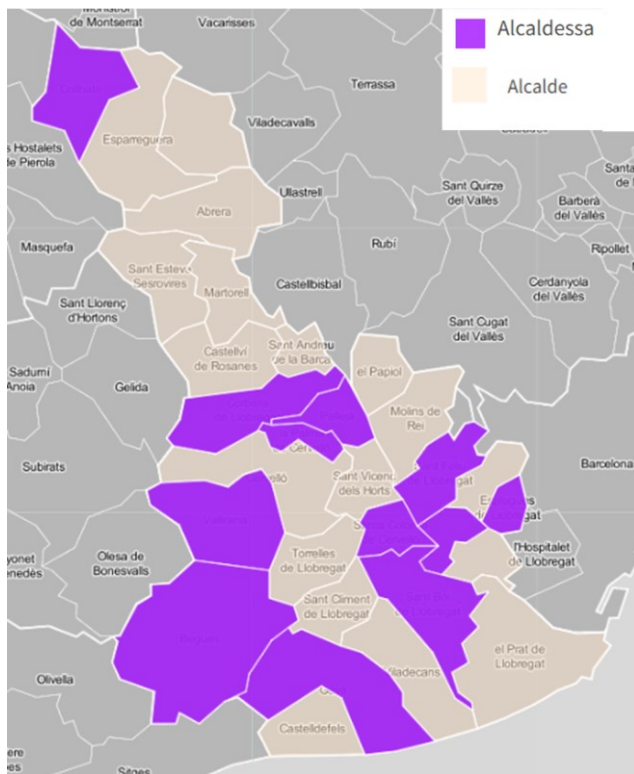
Font: OCBL a partir de la informació derivada de les actes de constitució dels plens municipals i de les juntes electorals de zona (BOPB 26/04/2023; 28/04/2019).

4.2 Alcaldia i tinença d'alcaldia. Segregació vertical.

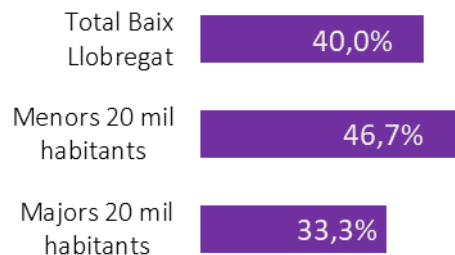
Després de les eleccions de maig de 2023 **el nombre d'alcaldeses als municipis del Baix Llobregat creix respecte l'anterior mandat** (de 10 a 12). 6 alcaldesses repeteixen en el càrrec al Baix Llobregat (Begues, Esplugues de Llobregat, Sant Boi de Llobregat, Santa Coloma de Cervelló, Pallejà i Vallirana). 6 dones tornen a ser alcaldesses o són noves en el càrrec.

El pes d'alcaldeses a la comarca arriba, per primera vegada, al criteri mínim d'igualtat (40%). En aquest mandat el nombre d'alcaldeses és superior en municipis petits (7) que en grans (5). El 66% de les alcaldesses està en un govern de coalició.

Municipis amb alcaldesses. Baix Llobregat. Mandat 2023-2027.

Pes alcaldesses total i segons grandària. Baix Llobregat, mandat 2023-2027.

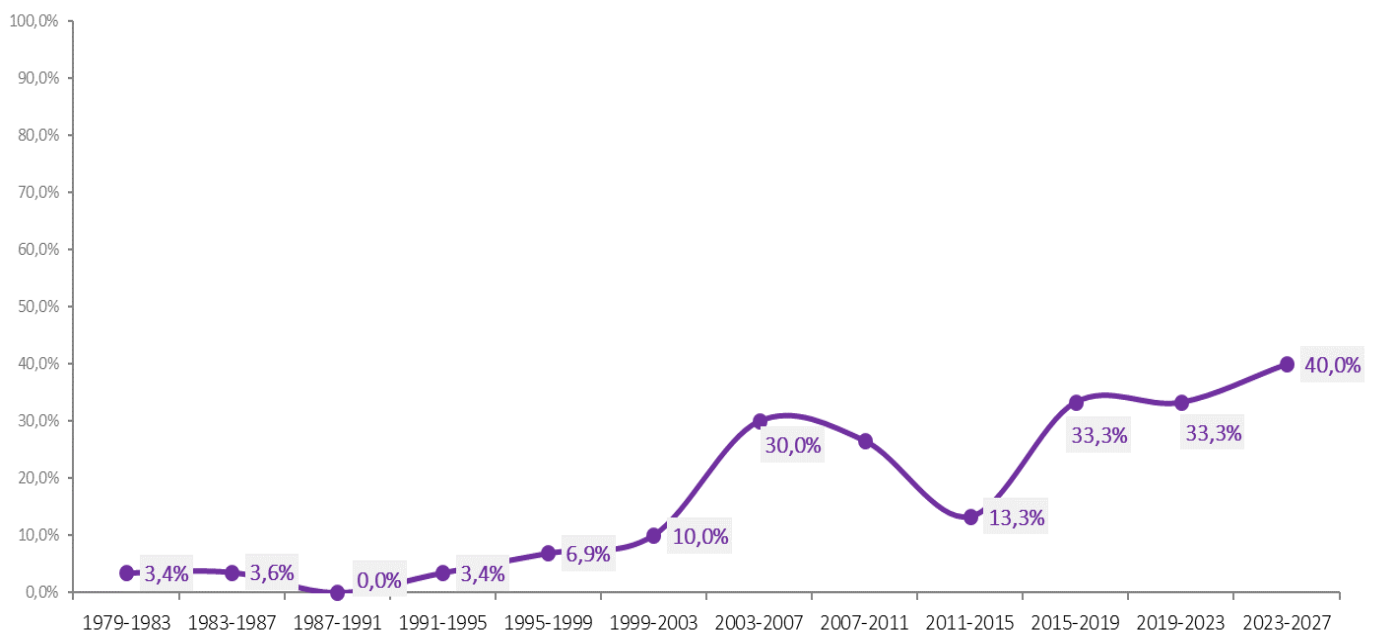

Evolució del nombre d'alcaldesses. Baix Llobregat, del mandat 2003-2007 a 2023-2027.

Mandat	Nombre d'alcaldes	Nombre d'alcaldesses
2003-2007	21	9
2007-2011	23	8
2011-2015	26	4
2015-2019	20	10
2019-2023	20	10
2023-2027	18	12

Font: OCBL a partir dels cartipassos municipals.

Evolució de la proporció d'alcaldes i alcaldesses al Baix Llobregat. Mandats 1979-1983 a 2023-2027.

Font: OCBL a partir dels cartipassos municipals.

Alcaldesses dels municipis. Baix Llobregat, mandats 2019-2023 i 2023-2027.

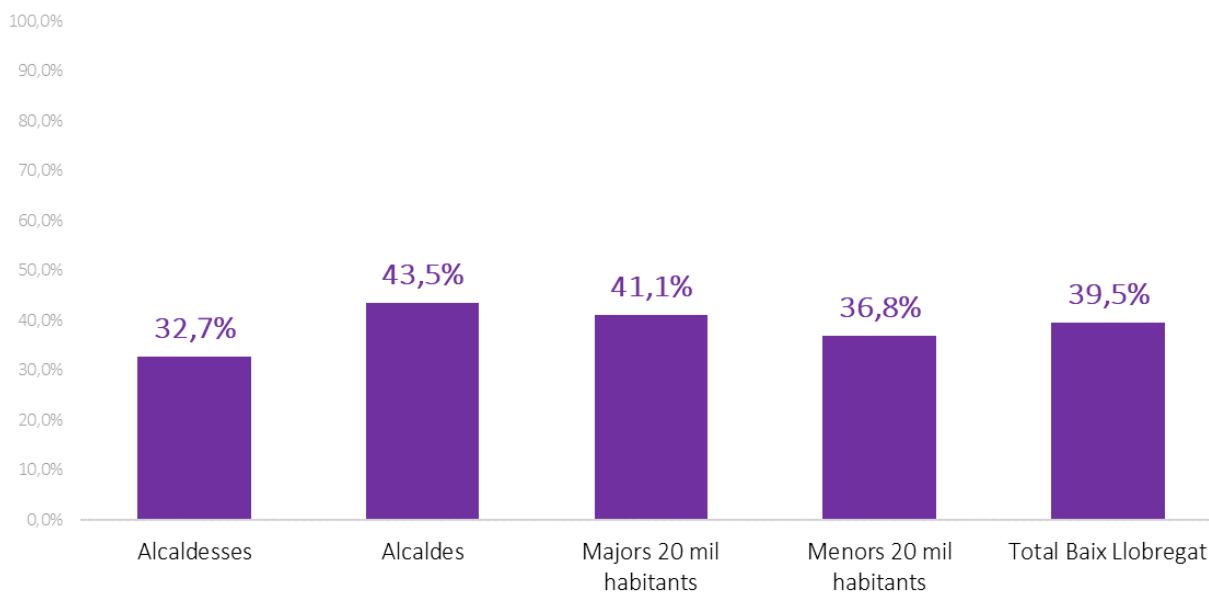
Mandat 2019-2023	Mandat 2023-2027
Begues - M. Mercè Esteve Pi (JxCat)	
Esplugues- Pilar Díaz Romero (PSC)	
Sant Boi de Llobregat- Lluïsa Moret Sabidó (PSC)	
Santa Coloma de Cervelló- Anna Martínez Almoril (ECG)	
Pallejà- Ascensión Ratia Checa (ECG)	
Vallirana - Eva Martínez Morales(PSC)	
Castelldefels- María Miranda Cuevas (PSC)	Collbató - Gemma Rodríguez Quiñonero (PSC)
Corbera de Llobregat - Montserrat Febrero i Piera (ERC)	Corbera de Llobregat - Rosa Boladeras Serraviñals (PSC)
Gavà - Raquel Sánchez Jiménez (PSC)	Gavà - Gemma Badia Ciquer (PSC)
Sant Feliu de Llobregat- Lúcia Muñoz Cáceres (ECG)	Sant Feliu de Llobregat- Lourdes Borrell Moreno (PSC)
	Sant Joan Despí - Belén García Criado (PSC)
	La Palma de Cervelló - Anna Pascual Roca (JxCat)
10 alcaldesses	12 alcaldesses

Font: OCBL a partir dels cartipassos municipals.

Per aquest mandat, **el 40% de les tinences d'alcaldia estan ocupades per dones** als consistoris del Baix Llobregat. Quan lidera l'ajuntament una dona, el pes de les dones amb tinences d'alcaldia disminueix (**en el mandat 2023-2027 mentre el 33% de les tinences d'alcaldia són de dones quan lideren alcaldesses, aquest percentatge augmenta fins al 44% quan lideren alcaldes**). Respecte a la grandària dels municipis, hi ha un major pes **de dones amb tinences d'alcaldia en els municipis grans (41%)** que en els petits (37%).

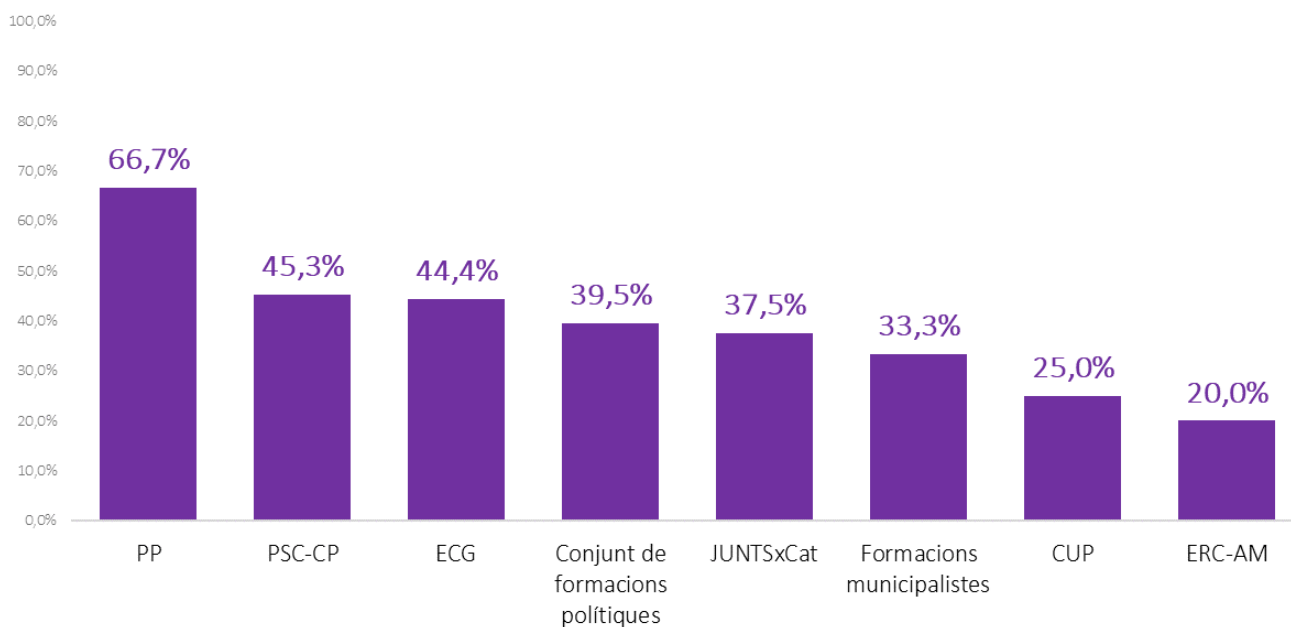
Tinences d'alcaldia segons formacions polítiques. El Partit Popular és el que té una major proporció de dones amb tinences d'alcaldia de la comarca i és, també, la única formació política amb més dones que homes amb tinences d'alcaldia (67%). El PSC i en Comú podem, Guanyem són les altres formacions polítiques on les dones tenen un major pes en el conjunt de tinences d'alcaldia (45% i 44% respectivament). Les tinences d'alcaldia ocupades per dones a la CUP i ERC no superen el 30% del total de les seves tinences d'alcaldia.

Pes de dones amb tinences d'alcaldia (respecte total de tinences) segons municipis amb alcaldes o alcaldesses i grandària. Baix Llobregat mandat 2023-2027

Font: OCBL a partir dels cartipassos municipals.

Percentatge de dones amb tinences d'alcaldia segons formacions polítiques. Baix Llobregat mandat 2023-2027

Font: OCBL a partir dels cartipassos municipals.

4.3 Equip de govern i oposició

El percentatge de regidors és major que el de regidores tant al govern com a l'oposició en aquest mandat al Baix Llobregat (55% de regidors al govern respecte del 45% de regidores i 54% regidors a l'oposició respecte del 46% de regidores). **El percentatge de regidores al govern és inferior al de regidores a l'oposició.**

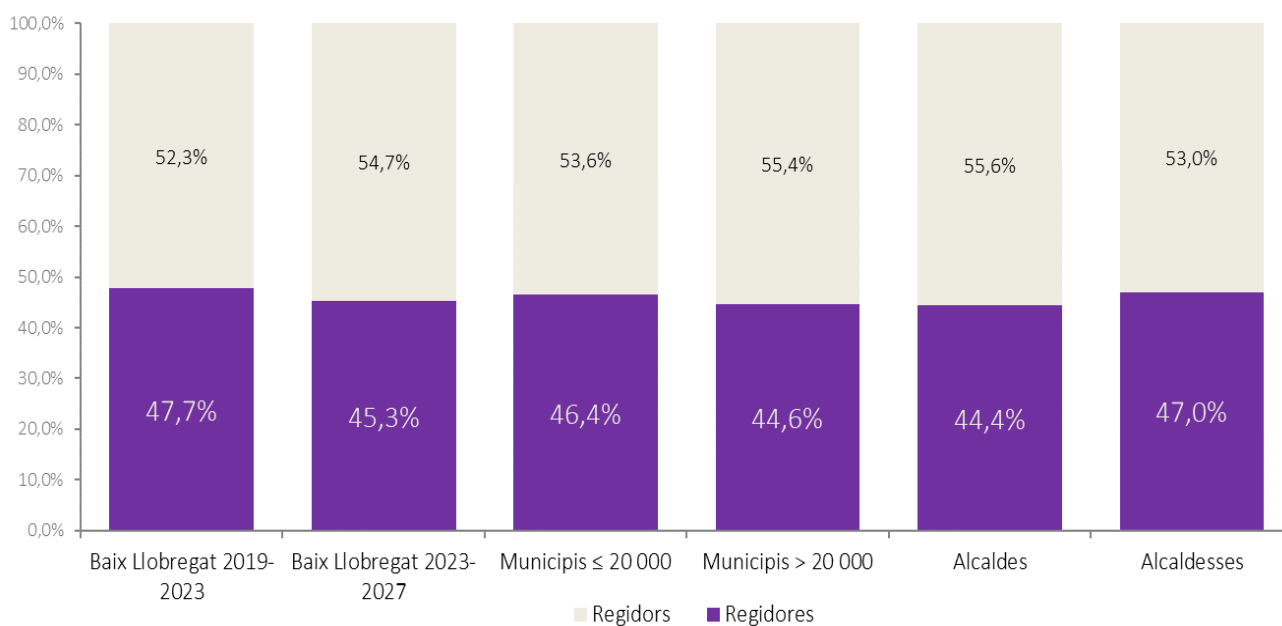
La presència de regidores als governs municipals disminueix respecte de l'anterior mandat al Baix Llobregat (de suposar el 48% del total de regidors a ser el 45%). Segons grandària dels municipis, **és major la presència de regidores als governs dels municipis petits.** En aquest mandat, **és major el pes de les dones electes en aquells municipis liderats per dones.** Quan governa un home, el percentatge de regidores al govern arriba al 44%.

Nombre i percentatge de regidors i regidores segons estan a govern i oposició

	Dones		Homes	
	núm	%	núm	%
Govern	177	45,3%	214	54,7%
Oposició	69	46,3%	80	53,7%

Font: OCBL a partir dels cartipassos municipals.

Percentatge de regidors i regidores que estan al govern municipal

Font: OCBL a partir dels cartipassos municipals.

4.4 Governos de coalició

Creixen els governs de coalició (en el mandat 2019-2023 eren el 63%) i **continuen sent majoritaris al conjunt de municipis del Baix Llobregat** (70% del total).

Es considera que **les coalicions de govern no afavoreixen a la representació femenina en els governs municipals**. Així, es preveu un percentatge menor de dones en aquells governs locals creats a partir de les coalicions entre formacions polítiques que en els governs amb un sol partit en el poder.

Si s'analitzen les dades d'aquest mandat, els principals indicadors de presència de les dones en els governs municipals, ens empenyen a acceptar parcialment aquesta hipòtesi.

Així, el pes de les alcaldesses és major en els governs sense coalició; les tinences d'alcaldia i les regidories tenen una major presència femenina. Els electes que són a govern presenten, en els governs sense coalició, la mateixa presència d'homes i de dones. Només les regidories a l'oposició en els governs de coalició comptem amb major presència de dones que en els governs sense coalició.

Impacte de les coalicions de govern municipal en la presència de dones en la política local. Baix Llobregat, mandat 2023-2027

	Governs de coalició		Governs sense coalició	
	núm	%	núm	%
Baix Llobregat	21	70,0%	9	30,0%
		% total		% total
	núm	electes	núm	electes
Alcaldesses	8	38,1%	4	44,4%
Tinents d'alcaldia	39	36,1%	19	47,5%
Regidores	177	45,3%	69	46,3%
Regidores al govern	94	42,7%	42	50,0%
Regidores a l'oposició	83	48,5%	27	41,5%

Font: OCBL a partir dels cartipassos municipals.

4.5 La reiteració de mandat al consistori

13 alcaldes i 6 alcaldesses repeteixen en el càrrec. La majoria d'alcaldes i alcaldesses repeteixen com a tals en els consistoris de la comarca (63% del total). En termes relatius, més alcaldes repeteixen en el càrrec que alcaldesses (72% respecte 50%).

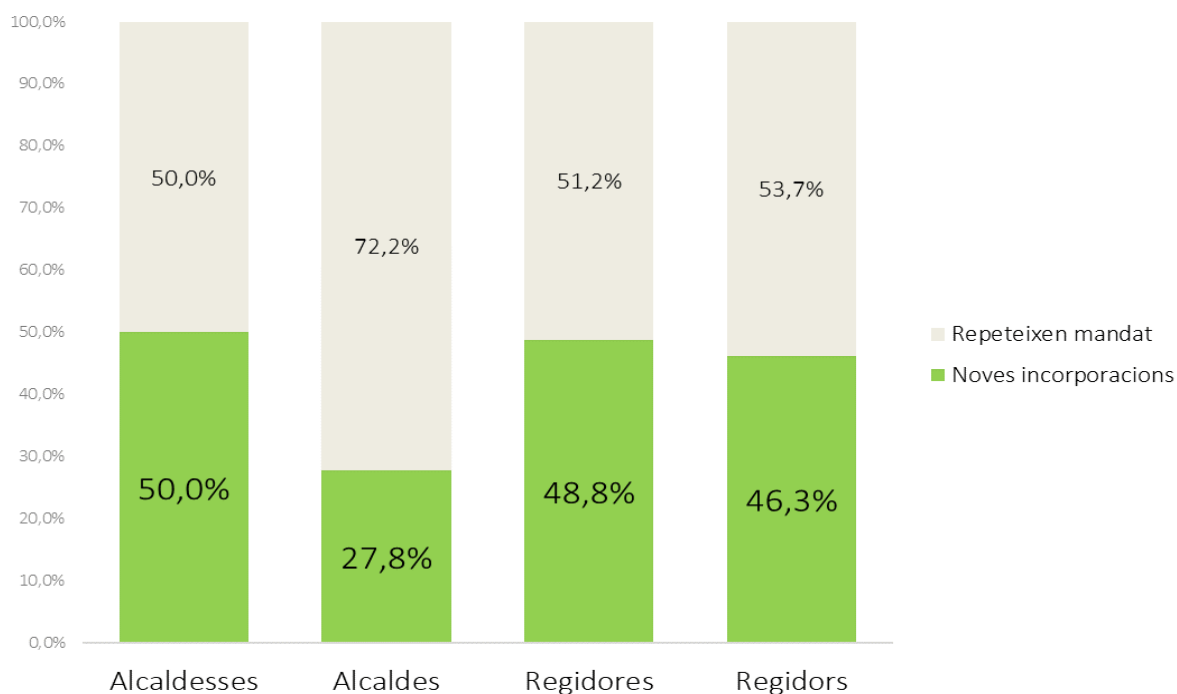
Repetir com a regidor i regidora o alcalde i alcaldessa en un consistori els hi proporciona desenvolupament i consolidació en la seva trajectòria política. La reiteració ajuda a ampliar i donar estabilitat a la carrera política, especialment en els municipis de major grandària, on hi ha més possibilitats econòmiques per facilitar que l'equip de govern es pugui dedicar plenament a les tasques de govern sense necessitat de fer-la compatible amb un treball remunerat.

En aquest mandat, del total de persones regidores en els consistoris del Baix Llobregat, **el percentatge de dones que repeteix és del 51% i del 54% en el cas dels homes.**

El percentatge de reiteració és major en els municipis grans que en els petits en els regidors, però en les regidores, **el percentatge de reiteració és major en els municipis petits**. El diferencial de reiteració entre regidors i regidores és major en els municipis de major grandària (-6 punts) que en els petits (+3 punts).

Cap formació política té més regidores que regidors que repeteixen en el càrrec. Només la CUP té el mateix nombre de regidores i regidors que repeteixen. Esquerra (49% d'electes són regidores que repeteixen) i el Partit Socialista (47%) són les formacions polítiques amb major proporció de regidores que repeteixen en el càrrec. Les formacions municipalistes, en canvi, són les que presenten una menor proporció d'electes dones (27%) que repeteixen.

Percentatge d'alcaldeses/es i regidores/s segons reiteració de mandat. Baix Llobregat, mandat 2023-2027

Font: OCBL a partir dels cartipassos municipals.

Percentatge de regidors i regidores que repeteixen com a tals segons grandària del municipi. Baix Llobregat, mandat 2023-2027

Font: OCBL a partir dels cartipassos municipals.

Percentatge de regidors i regidores que repeteixen com a tals segons formació política. Baix Llobregat, mandat 2023-2027

Font: OCBL a partir dels cartipassos municipals.

4.6 Regidories específiques de polítiques d'igualtat de gènere i Consells Municipals de Dones.

L'existència d'una regidoria pròpia en matèria de polítiques d'igualtat afecta el discurs i a les accions desenvolupades pel mateix municipi en aquesta matèria; de fet, evidència que s'ha introduït a l'agenda política municipal la necessitat de realitzar polítiques per fomentar la igualtat d'oportunitats entre dones i homes. Així, es considera que l'existència d'una regidoria específica té una incidència positiva en la presència i influència de les dones en la vida política del municipi.

La nomenclatura utilitzada per les regidories que s'han ocupat de les polítiques d'igualtat de gènere ha anat transformant-se durant aquests anys, tot reflectint els debats teòrics dels diferents corrents feministes i posant èmfasi en cada època històrica de les prioritats polítiques per aconseguir la igualtat.

Per al mandat 2019-2023, tots els municipis del Baix Llobregat tenen una regidoria destinada a polítiques d'igualtat de gènere. Amb tot i això, cap municipi de la comarca té una persona que ostenti només aquesta regidoria. **La regidoria de polítiques d'igualtat sempre va acompanyada d'altres àrees de treball.** En 8 municipis aquesta regidoria va acompanyada de 5 o més àrees de responsabilitat. La regidoria normalment va compartida amb les àrees de serveis socials, atenció a la persona, gent gran, joventut i LGTBIQ+. **En 2 municipis aquesta regidoria és comandada per la mateixa alcaldia.**

En quant la nomenclatura utilitzada per la regidoria que s'ocupa de les polítiques d'igualtat de gènere en els municipis del Baix Llobregat, **Igualtat és el nom que més s'empra** (en el 43% dels municipis). Altres noms com Polítiques feministes; Igualtat, feminisme i LGTBI (6 municipis); Igualtat de gènere (3 municipis); Polítiques de gènere (3 municipis); Polítiques de Dones (2 municipis) i Igualtat i feminisme (2 municipis) segueixen a Igualtat com els més emprats a l'hora d'anomenar la regidoria d'aquest àmbit de treball. Aquest mandat, trobem un municipi que compta amb una regidoria específica d'esport femení.

Situació de les regidories de polítiques d'igualtat de gènere en els cartipassos municipals.

Baix Llobregat, mandat 2023-2027.

Font: OCBL a partir de les actes dels plens de constitució i els cartipassos.

Nomenclatura utilitzada per la regidoria que s'ocupa de les polítiques d'igualtat de gènere als municipis de Baix Llobregat.

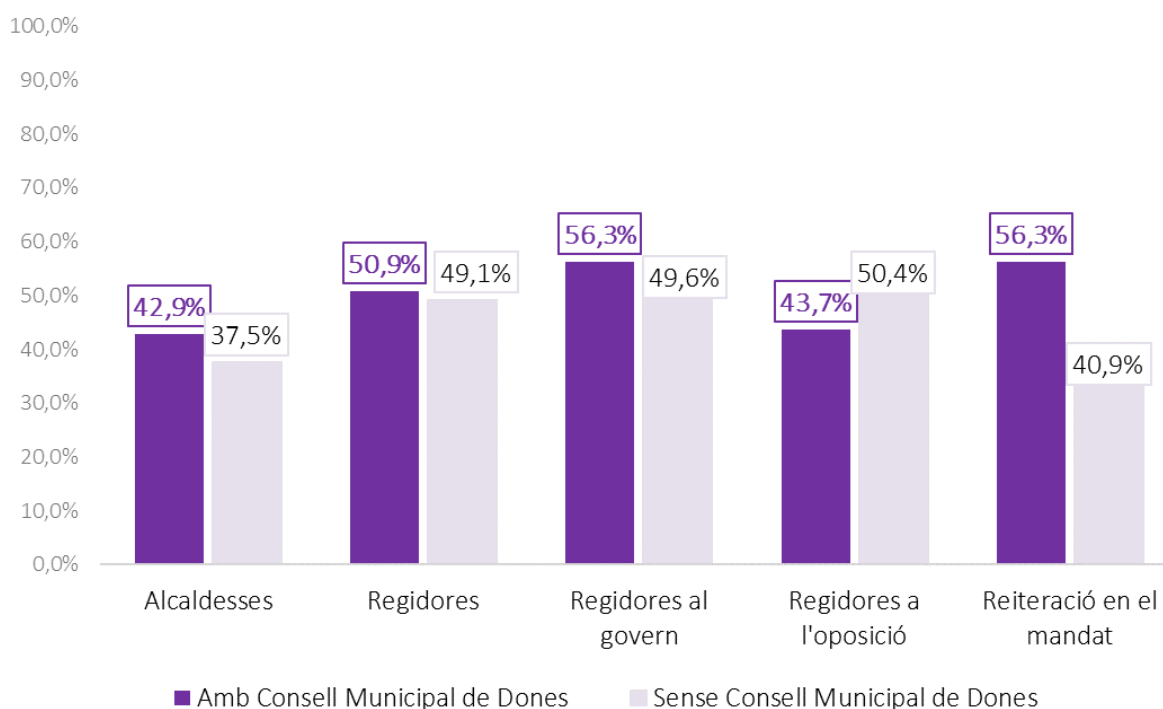
Font: OCBL a partir de les actes dels plens de constitució i els cartipassos.

La presència de Consell Municipal de Dones pot ser un indicador del grau de sensibilització i consciència de les desigualtats existents entre homes i dones en un consistori.

Per tal d'observar l'eficàcia d'aquest indicador s'analitzarà els diferencials home-dona de les principals variables estudiades respecte dels municipis amb Consells Municipal de Dones i els municipis que no en disposen.

La majoria dels municipis de la comarca no compten amb Consells municipals de dones (53% del total). 10 municipis compten amb un Consell Municipal de Dones i 4 amb taules participatives d'igualtat. S'observa com els municipis amb Consell Municipal de Dones tenen una major i millor representació de dones: major proporció d'alcaldeses; major proporció de regidores en el govern i major taxa de repetició en el consistori.

Consells Municipals de Dones i presència de dones en la política local. Baix Llobregat, mandat 2023-2027.

Font: OCBL a partir dels cartipassos municipals i de la informació facilitada pel Consell de les Dones del Baix Llobregat.

5. Les dones al Consell Comarcal del Baix Llobregat

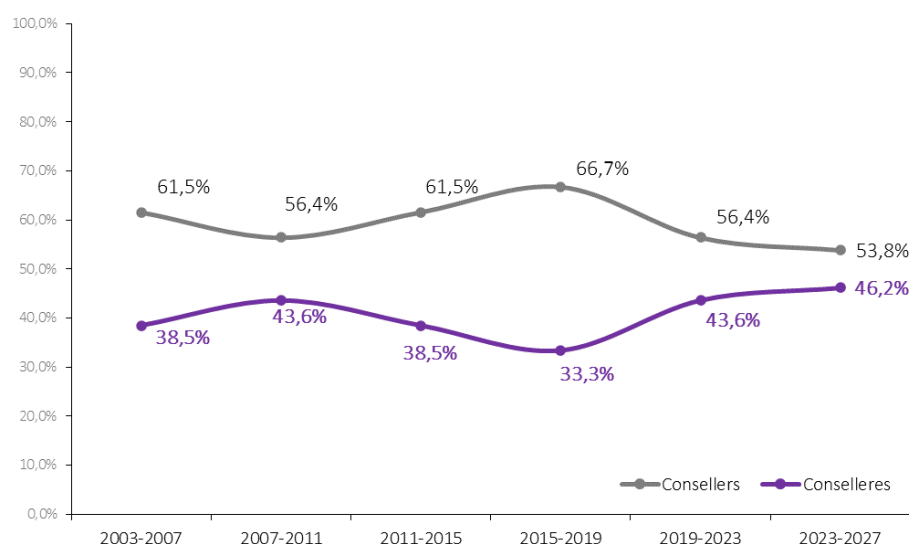
La comarca es constitueix com una entitat local de caràcter territorial formada per l'agrupació de municipis contigus, té personalitat jurídica pròpia i plena capacitat i autonomia per al compliment dels seus fins.

El nombre de membres del Consell Comarcal es determina en funció dels residents de la comarca. El Baix Llobregat en tenir una població superior als 500.000 habitants, li correspon 39 consellers.

L'elecció dels consellers i conselleres comarcals és indirecta. La junta electoral provincial assigna a cada una de les formacions polítiques el nombre de membres que els hi corresponen en funció del resultat obtingut en les eleccions municipals. Cada una de les formacions polítiques que poden triar membres al Consell Comarcal, elegeixen els seus membres entre els regidors i regidores dels municipis de la comarca².

El nombre de consellers supera al de conselleres en el Consell Comarcal del Baix Llobregat³. **En el mandat 2023-2027 el 54% dels consellers eren homes i el 46% dones.** La proporció de dones conselleres ha crescut en més de 2 punts (passant de 15 a 16 conselleres).

Proporció de conselleres i consellers comarcals al Baix Llobregat. Mandats 2003-2007 a 2023-2027.

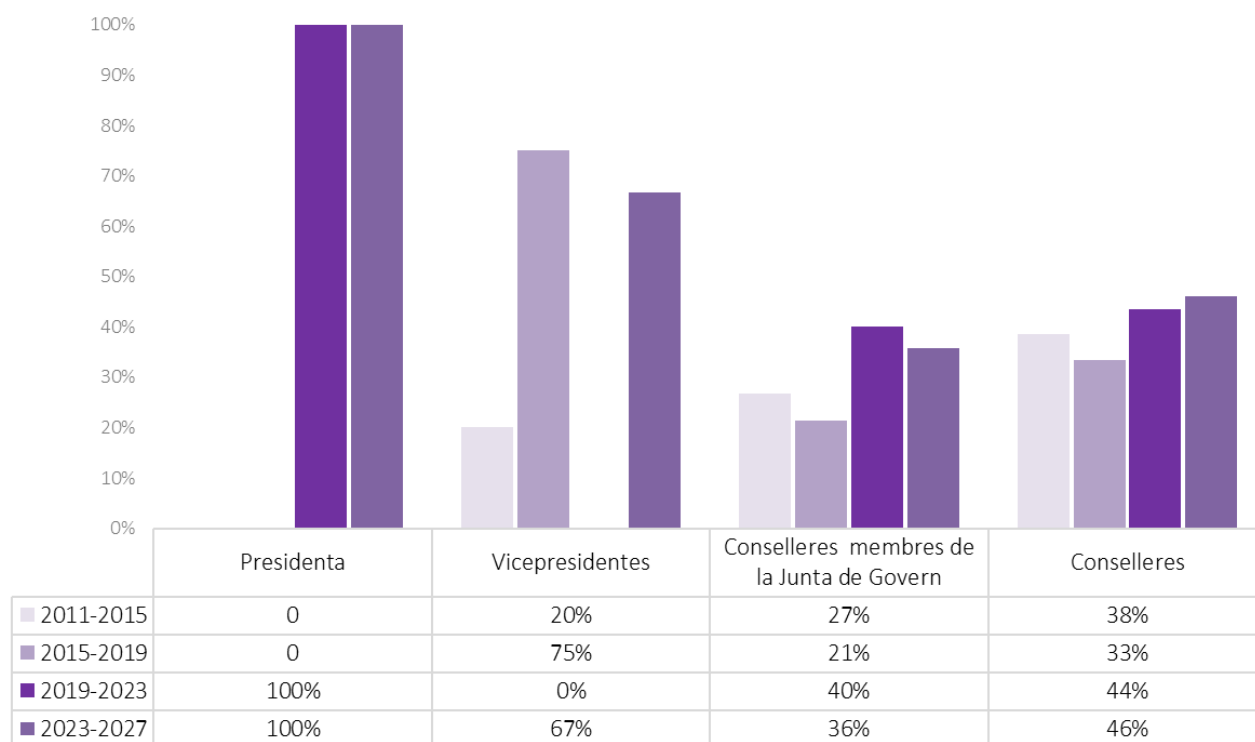
Font: OCBL a partir de les actes de constitució del Consell Comarcal.

² Informació detallada dels processos d'elecció dels membres del Consell Comarcal als articles 20 i 21 de la [Llei de l'organització comarcal de Catalunya](#).

³ Informació detallada de la [Composició del Ple](#) del Consell Comarcal del Baix Llobregat, [Junta de Govern](#) i [Cartipàs](#) en aquest enllaços.

En aquest mandat el Consell Comarcal compta amb una presidenta i 2 vicepresidentess. La Junta de govern és l'òrgan col·legiat executiu del govern comarcal. La proporció de conselleress en aquest òrgan de govern arriba al 36% en aquest mandat. Respecte a mandats anteriors, el pes de conselleress i conselleress membres a la junta de govern disminueix.

Evolució dels principals indicadors del pes de les dones en els òrgans de govern del Consell Comarcal del Baix Llobregat. Mandats 2011-2015 a 2023-2027.

Font: OCBL a partir de les actes de constitució del Consell Comarcal.

De les 17 àrees de treball del Consell Comarcal per al mandat 2023-2027, 5 (Cooperació i Solidaritat; Cultura i Memòria Democràtica; Dones, Gent Gran i Diversitat Sexual i de Gènere; Inclusió i Salut) **estan comandades per dones**, la resta d'àmbits, **12** (Acció Social; Règim Interior, Desenvolupament Econòmic, Estratègic i Agrícola; Agenda Urbana; Hisenda, Acompanyament Local, Administració Electrònica; Joventut; Projectes Singulars i Política Territorial; Turisme; Educació; Medi Ambient, Sostenibilitat i Desenvolupament Agroterritorial; Habitatge; Mobilitat i Relacions Institucionals) són comandats per homes.

6. Dades municipals

Alcaldes i Alcaldesses dels municipis del Baix Llobregat. Mandats 2019-2023 i 2023-2027

	2019-2023		2023-2027	
Abrera	Jesús Naharro Rodríguez	PSC	Jesús Naharro Rodríguez	PSC
Begues	Mercè Esteve i Pi	JxCat	Mercè Esteve i Pi	JxCat
Castelldefels	María Miranda Cuevas	PSC	Manuel Reyes López	PP
Castellví de Rosanes	Adrià Camino Fideu	JxCat	Adrià Camino Fideu	JxCat
Cervelló	José Ignacio Aparicio	PSC	José Ignacio Aparicio	PSC
Collbató	Miquel Solà i Navarro	ERC	Gemma Rodríguez Quiñonero	PSC
Corbera de Llobregat	Montserrat Febrero i Piera	ERC	Rosa Boladeras Serraviñals	PSC
Cornellà de Llobregat	Antonio Balmón Arévalo	PSC	Antonio Balmón Arévalo	PSC
Esparreguera	Eduard Rivas Mateo	PSC	Eduard Rivas Mateo	PSC
Esplugues de Llobregat	Pilar Díaz Romero	PSC	Pilar Díaz Romero	PSC
Gavà	Raquel Sánchez Jiménez	PSC	Gemma Badia Cequier	PSC
Martorell	Xavier Fonollosa i Comas	JxCat	Xavier Fonollosa i Comas	JxCat
Molins de Rei	Xavier Paz Penche	PSC	Xavier Paz Penche	PSC
Olesa de Montserrat	Miquel Riera Rey	ECG	Jordi Parent Beltran	ERC
Pallejà	Ascensión Ratia Checa	ECG	Ascensión Ratia Checa	ECG
Palma de Cervelló, la	Xavier González Alemany	ECG	Anna Pascual Roca	JxCat
Papiol, el	Joan Borràs i Alborch	ERC	Joan Borràs Alborch	ERC
Prat de Llobregat, el	Lluís Mijoler Martínez	ECG	Lluís Mijoler Martínez	ECG
Sant Andreu de la Barca	Enric Llorca Ibáñez	PSC	Marc Giribet Gavara	ERC
Sant Boi de Llobregat	Lluïsa Moret i Sabidó	PSC	Lluïsa Moret i Sabidó	PSC
Sant Climent de Llobregat	Isidre Sierra i Fuster	JxCat	Isidre Sierra i Fuster	JxCat
Sant Esteve Sesrovires	Enric Carbonell Jorba	PSC	Enric Carbonell Jorba	PSC
Sant Feliu de Llobregat	Lidia Muñoz Cáceres	ECG	Lourdes Borrell Moreno	PSC
Sant Joan Despí	Antoni Poveda Zapata	PSC	Maria Belén García Criado	PSC
Sant Just Desvern	Josep Perpinyà i Palau	PSC	Joan Basagañas Camps	PSC
Sant Vicenç dels Horts	Miguel Comino Haro	PSC	Miguel Comino Haro	PSC
Santa Coloma de Cervelló	Anna Martínez Almoril	ECG	Anna Martínez Almoril	ECG
Torrelles de Llobregat	Ignasi Llorente Briones	Formacions municipalistes	Joan Juncà Mèlich	Formacions municipalistes
Vallirana	Eva M ^a Martínez Morales	PSC	Eva M ^a Martínez Morales	PSC
Viladecans	Carles Ruiz Novella	PSC	Carles Ruiz Novella	PSC

Font: OCBL a partir dels cartipassos municipals.

De les llistes als consistoris. Diferencial dones en les llistes, dones electes en els municipis del Baix Llobregat. Mandat 2023-2027.

	Dones en les llistes (%)	Dones electes (%)	Diferencial (p.p)
Abrera	49,0%	47,1%	↓ -2,0
Begues	49,5%	38,5%	↓ -11,0
Castelldefels	48,0%	40,0%	↓ -8,0
Castellví de Rosanes	43,2%	45,5%	↑ 2,3
Cervelló	48,7%	30,8%	↓ -17,9
Collbató	48,5%	36,4%	↓ -12,1
Corbera de Llobregat	52,9%	58,8%	↑ 5,9
Cornellà de Llobregat	48,0%	40,0%	↓ -8,0
Esparreguera	45,8%	38,1%	↓ -7,7
Esplugues de Llobregat	48,1%	42,9%	↓ -5,2
Gavà	45,5%	47,6%	↑ 2,1
Martorell	47,6%	47,6%	→ 0,0
Molins de Rei	49,0%	52,4%	↑ 3,4
Olesa de Montserrat	49,0%	38,1%	↓ -10,9
Pallejà	47,8%	41,2%	↓ -6,6
Palma de Cervelló, la	50,0%	54,5%	↑ 4,5
Papiol, el	52,3%	63,6%	↑ 11,4
Prat de Llobregat, el	46,0%	44,0%	↓ -2,0
Sant Andreu de la Barca	49,4%	42,9%	↓ -6,5
Sant Boi de Llobregat	47,6%	44,0%	↓ -3,6
Sant Climent de Llobregat	50,9%	36,4%	↓ -14,5
Sant Esteve Sesrovires	48,5%	46,2%	↓ -2,3
Sant Feliu de Llobregat	48,5%	57,1%	↑ 8,7
Sant Joan Despí	49,0%	47,6%	↓ -1,4
Sant Just Desvern	50,3%	47,1%	↓ -3,3
Sant Vicenç dels Horts	47,6%	42,9%	↓ -4,8
Santa Coloma de Cervelló	48,7%	53,8%	↑ 5,1
Torrelles de Llobregat	47,1%	53,8%	↑ 6,8
Vallirana	50,0%	41,2%	↓ -8,8
Viladecans	48,8%	52,0%	↑ 3,2
Baix Llobregat	48,4%	45,6%	↓ -2,8

Font: OCBL a partir dels cartipassos municipals i de les dades de les juntes electorals de zona (BOPB 26/04/2023).

7. Contrastació d'hipòtesis

HIPÒTESIS

CONTRAST

D1. De les llistes als consistoris

H1. La menor presència de dones en les llistes electorals es tradueix en una menor presència de dones en els consistoris.

Hipòtesi confirmada. El diferencial de dones regidores i dones candidates és de 3 punts.

D.2 Segregació vertical

H2. Existeix segregació vertical en els consistoris del Baix Llobregat (menor presència de dones alcaldesses i tinentes d'alcaldia).

Hipòtesi confirmada. Creix el nombre d'alcalduesses, i la seva proporció arriba al criteri mínim de paritatat 40%. La proporció de dones amb tinences d'alcalduia disminueix (6 punts menys que l'anterior mandat).

D.3 Repetició/rotació

H3. Els homes electes tendeixen a repetir més en els càrrecs que les dones.

Hipòtesi confirmada. Mentre el 54% dels regidors repeteixen en el càrrec, el 51% de les regidores repeteixen. Tot i que creix en 5 punts el pes de les regidores que repeteixen.

D.4 Goversns de coalició

H4. Es preveu un percentatge menor de dones en aquells goversns locals creats a partir de coalicions que en aquells goversns locals que són dirigits per una única formació política.

Hipòtesi parcialment acceptada. Així, el pes de les alcaldesses és major en els goversns sense coalició; les tinences d'alcalduia i les regidories tenen una major presència femenina. Els electes que són a gvern presenten, en els goversns sense coalició, la mateixa presència d'home i de dones. Només les regidories a l'oposició en els goversns de coalició comptem amb major presència de dones que en els goversns sense coalició.

D.5. Formacions polítiques

H5. El tipus de formació (conservadora, progressista i nova formació) condicionarà la composició dels consistoris.

Hipòtesi rebutjada. La presència de regidores i la taxa de repetició segons formació no registra un patró ideològic (com si va passar en la configuració de llistes).

D.6. Grandària dels municipis.

H6. En els municipis de major grandària s'espera una major i millor presència de dones en les institucions locals.

Hipòtesi parcialment confirmada. Els municipis de menor grandària tenen una major presència de regidores i alcaldesses. Els municipis grans, però, tenen una major presència de regidores amb tinences d'alcalduia i una major taxa de repetició.

8. Metodologia

Totes les dades utilitzades en el present informe s'han extret de les actes dels plens extraordinaris de constitució dels ajuntaments del Baix Llobregat. A partir d'aquestes actes s'ha pogut disposar dels cartipassos municipals.

Així, el recompte de regidors, regidores, alcaldes i alcaldesses és resultat de les dades recollides en les actes de constitució de les corporacions municipals. No es registren els canvis que s'hagin pogut succeir en els membres dels consistoris al llarg dels mandats municipals.

Les dades treballades ha estat per una part la composició del consistori (regidores i regidors tant de l'equip de govern i de l'oposició); alcaldies i tinences d'alcaldia; regidories de polítiques d'igualtat (identificar-les i classificar-les); per altra la distribució dels consistoris segons tenen consells municipals de dones i regidories de polítiques d'igualtat.

Per al capítol del Consell Comarcal, s'ha extret la informació de les actes de constitució del plenari i del pacte de govern.

Formacions polítiques. Agrupacions. Detall.

PSC	Candidatures de PSC (o marques municipals aprovades per PSC)
ECG, Podem	Candidatures relacionades amb les formacions d'En Comú Guanyem, Podem o Si es Pot. Per a l'anàlisi temporal comparada s'inclou a ICV, EUiA.
CUP	Candidatures de CUP (o marques municipals aprovades per la CUP)
ERC	Candidatures d'ERC (o marques municipals aprovades per ERC)
JxCat	Candidatures de Junts per Catalunya que es presenten als municipis. Candidatures del PDeCAT. Per a l'anàlisi comparada temporal es consideren les candidatures de CiU.
PP	Candidatures de PP (o marques municipals aprovades pel PP)
Cs	Candidatures de C's (o marques municipals aprovades per C's)
VOX	Candidatures de VOX (o marques municipals aprovades per VOX). Per a l'anàlisi temporal es consideren les candidatures de Plataforma per Catalunya.
Formacions municipalistes	Totes aquelles candidatures exclusives dels municipis.
Altres formacions	Altres formacions que no són d'àmbit municipal propi i que no poden ser agrupades en les anteriors formacions llistades.

**Agrupació segons
grandària segons
municipis.**

Municipis de 20.000 o menys habitants

Abrera
Begues
Castellví de Rosanes
Cervelló
Collbató
Corbera de Llobregat
Pallejà
Palma de Cervelló, la
Papiol, el
Sant Climent de Llobregat
Sant Esteve Sesrovires
Sant Just Desvern
Santa Coloma de Cervelló
Torrelles de Llobregat
Vallirana

Municipis de més de 20.000 habitants

Castelldefels
Cornellà de Llobregat
Esparreguera
Esplugues de Llobregat
Gavà
Martorell
Molins de Rei
Olesa de Montserrat
Prat de Llobregat, el
Sant Andreu de la Barca
Sant Boi de Llobregat
Sant Feliu de Llobregat
Sant Joan Despí
Sant Vicenç dels Horts
Viladecans

9. Glossari de conceptes

Igualtat efectiva:

El ple reconeixement de la igualtat formal davant la llei, tot i haver comportat, sens dubte, un pas decisiu, ha resultat insuficient. La violència de gènere, la discriminació salarial, la discriminació en les pensions de viduitat, el fet que hi hagi més desocupació femenina, l'encara escassa presència de les dones en llocs de responsabilitat política, social, cultural i econòmica, o els problemes de conciliació entre la vida personal, laboral i familiar, demostren que la igualtat plena, efectiva, entre dones i homes, avui encara és una tasca pendent que necessita nous instruments jurídics. És necessària, efectivament, una acció normativa dirigida a combatre totes les manifestacions encara subsistents de discriminació, directa o indirecta, per raó de sexe, i a promoure la igualtat real entre dones i homes, amb remoció dels obstacles i estereotips socials que impedeixen assolir-la. Aquesta exigència deriva del nostre ordenament constitucional i integra un dret genuí de les dones, però alhora és un element d'enriquiment de la mateixa societat espanyola, que ha de contribuir al desenvolupament econòmic i a l'augment de l'ocupació.

Aplicació de la igualtat efectiva a la LOREG. S'estableix que les candidatures han d'estar formades per un mínim d'un 40% de persones d'un mateix sexe, de manera que aquest criteri s'ha de complir en cada tram de cinc persones, o el que és el mateix, que com a mínim 2 persones en cada tram de 5 han de ser homes o dones.

Font: Extracte de l'Exposició de motius de la LO 3/2007.

Representació descriptiva:

Es parla de representació descriptiva quan els representants (les candidatures) s'assemblen als representats (electors). La LO 3/2007 i la modificació subsegüent de la LOREG, persegueix en un primer terme, aconseguir aquesta representació descriptiva.

Font: cerclegerrymandering.cat, Sílvia Claveria.

Representació substantiva:

És la congruència entre l'acció dels representants i els interessos dels representats. El que la literatura de gènere ha traduït com que les dones representants tendiran a tenir més en compte els interessos de les dones que els que ho fan homes representants.

Font: cerclegerrymandering.cat, Sílvia Claveria.

Representació simbòlica:

Es relaciona amb la idea de fins a quin punt els representats se senten efectivament representats (és a dir, el valor simbòlic que juguen els representants amb relació als representats).

Font: cerclegerrymandering.cat, Sílvia Claveria.

Junta Electoral de Zona:

Organismes locals independents que representen a l'administració electoral encarregada de vetllar per la legalitat en tots els processos electorals. S'encarreguen de proclamar les candidatures, distribuir els espais gratuïts de propaganda electoral, controlar la veracitat dels sondeigs i enquestes, realitzar l'escrutini general i proclamar els candidats electes.

Font: portalelectoral.es

Cartipàs municipal:

El cartipàs municipal és l'agrupació de decrets i/o resolucions que articulen mesures organitzatives que, a l'inici del mandat, determinen les característiques pròpies de l'organització i funcionament de la Corporació municipal.

Font: elaboració pròpia

Mandat municipal:

Període que compren els anys entre les eleccions municipals i en el que es desenvolupa l'acció de govern del consistori constituït resultat del cartipàs municipal.

Font: elaboració pròpia

Segregació vertical:

Concepte que fa referència a la distribució no equilibrada en diferents nivells d'activitats segons nivell de responsabilitat. De manera general, la segregació vertical fa que les dones es concentrin amb menor percentatge en llocs de responsabilitat. La segregació vertical en els consistoris municipals es detectarà quan el percentatge de dones sigui inferior al d'homes en els principals llocs de responsabilitat (alcaldies i tinences d'alcaldia).

Font: elaboració pròpia

Consell Municipals de Dones:

El Consell Municipal de les Dones sol ser un òrgan de caràcter consultiu i no vinculant que té un grau de recomanació pels òrgans de govern municipal.

El Consell acostuma a tenir com a finalitat ser un espai de trobada per a les dones del municipi per tal de crear xarxes de participació; crear consciència de gènere; elaborar propostes per fer efectiu el principi d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones a les entitats de la ciutat i en tots els àmbits de la vida política, econòmica, cultural, educativa i social del municipi.

Font: elaboració pròpia a partir de la definició publicada per consells municipals de dones de la comarca.

Consell Comarcal:

Òrgan de govern i administració de les comarques. Competències i estructura regulada en la Llei d'organització comarcal de Catalunya.

Font: Decret legislatiu 4/2003, de 4 de novembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de l'organització comarcal de Catalunya.

Enllaços de normativa electoral i d'organització comarcal:

LOREG, ART 44bis per tal d'aconseguir la igualtat entre homes i dones

(adaptació de la Llei Orgànica de Règim Electoral General a l'aprovació de la Llei per a la igualtat efectiva entre homes i dones)

http://www.juntaelectoralcentral.es/portal/page/portal/JuntaElectoralCentral/Ley%20Org%C3%A1nica%20del%20R%C3%A9gimen%20Electoral%20General?_piref53_9636063_53_9634063_9634063.next_page=/jec/ContenidoLeyRegimenElectoral&idContenido=49496&idLeyJunta=1&idLeyModificacion=19

http://www.juntaelectoralcentral.es/jelect/normativa/LOREG_08-09-2011.pdf

Eleccions als Consells Comarcals.

Informació i enllaços al portal normatiu relatiu a la constitució dels Consells Comarcals. En especial, quan es constitueixen; quina és la seva composició o el procediment d'assignació.

http://governacio.gencat.cat/ca/pgov_ambits_d_actuacio/pgov_eleccions/pgov_informacio_general_eleccions/pgov_preguntes_mes_frequents/tipologia_eleccions/eleccions_als_consells_comarcals/

10. Recomanacions bibliogràfiques

Hernández, Cristina (2022) Sexo, mentiras y vídeos en Twitter. elDiario.es (26/09/2022)

Editorial de la periodista Cristina Hernández on posa en valor les lleis que forcen la paritat en les llistes electorals tot i no implicar, directament, la igualtat de les dones en la política. Per a fer-ho posa com exemple els darrers assetjaments mediàtics rebuts per representants polítics.

https://www.eldiario.es/opinion/zona-critica/sexo-mentiras-videos-twitter_129_9571014.html

Ryan, Michelle K. and S. Alexander Haslam. (2005) **"The Glass Cliff: Evidence that Women are Over-Represented in Precarious Leadership Positions."** Wiley-Blackwell: British Journal of Management

Darrerament s'ha fet evident el fenomen del [precipici de vidre](#) en la política internacional i local. El precipici de vidre és el fenomen mitjançant el qual les dones en llocs de lideratge, com les executives en el món empresarial i les candidates a eleccions polítiques, tenen més probabilitats que els homes d'aconseguir llocs de direcció durant períodes de crisi o recessió, en els quals la probabilitat de fracàs és major. El terme va ser encunyat en 2004 pels professors britànics Michelle K. Ryan i Alexander Haslam de la Universitat d'Exeter.[6] Ryan i Haslam van examinar els resultats de les empreses del FTSE 100 abans i després del nomenament de nous directius. Van trobar una tendència segons la qual les empreses que van nomenar dones com a directives portaven obtenint mals resultats en els cinc mesos anteriors.[7] En analogia amb el concepte de sostre de vidre, aquest treball va conduir a la identificació d'un fenomen conegut com a "precipici de vidre", és a dir, un precipici amb una vora invisible i que, per tant, no permet percebre el perill de precipitar-se cap al fracàs. El risc està a accedir a una posició executiva que, aparentment, permet traspasar el sostre de vidre, però que, fet i fet, només pot comportar un enrenou, ja que els objectius inicials eren inaccessible. El terme es va crear per al món de l'empresa, però, amb el temps, el seu ús s'ha estès també a la política i altres àmbits

https://is.muni.cz/el/1423/jaro2017/VPL457/um/62145647/Ryan_Haslam_The_Glass_cliff.pdf

El Parlament de les dones. 1 de juliol de 2019.

L'1 de juliol la cambra va acollir el «ple» del «Parlament de les Dones» coincidint amb el vint-i-cinquè aniversari de la IV Conferència Mundial sobre les Dones de Beijing. Un "ple" que va permetre revisar de manera integral els progressos aconseguits i els reptes pendents amb relació a l'aplicació de la Declaració i de la Plataforma d'Acció de Beijing.

<https://www.parlament.cat/pcat/parlament/parlament-genere/parlament-dones/>

Tres visions sobre la feminització del món de la política. Catalunya Ràdio. 21 d'agost 2019.

La igualtat de gènere en el món de la política encara és una assignatura pendent. La presència de les dones al capdavant dels ajuntaments encara és minoritària. Ni tan sols 1 de cada 4 municipis està governat per una alcaldessa. A Catalunya hi ha 947 ajuntaments, dels quals només 217 estan governats per dones, mentre que els homes ocupen els 730 restants. A "El matí de Catalunya Ràdio" parlen amb Maria Pilar Cases (ERC), alcaldessa de Tremp; Maite Selva (JxC), alcaldessa de Begur, i Abigail Garrido (PSC), alcaldessa de Sant Pere de Ribes i presidenta del Consell Comarcal del Garraf, per reflexionar sobre què significa ser dona en el món de la política, i sobre els reptes i els canvis que s'han de produir per aconseguir la igualtat entre homes i dones.

<https://www.ccma.cat/catràdio/alacarta/el-mati-de-catalunya-radio/tres-visions-sobre-la-feminitzacio-del-mon-de-la-politica/audio/1047519/>

Àmbits de Política i Societat. Monogràfic (2018). **Dones i Política. El binomi entre quotes i igualtat real.** Monogràfic que analitza la situació de les dones a la política catalana.

<https://ambitscolpis.com/2018/06/29/dones-i-politica-el-binomi-entre-quotes-i-igualtat-real/>

M. Àngels Cabré (2018). **La política és cosa de dones**. Article publicat al diari ARA. 16/11/2018.
https://www.ara.cat/opinio/m-angels-cabre-politica-cosa-dones_0_2124387776.html

Santana, Andrés; Coller, Xavier y Aguilar, Susana (2015). «**Las parlamentarias regionales en España: masa crítica, experiencia parlamentaria e influencia política**». *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, 149: 111-130.

Aquest treball analitza l'evolució de la proporció de dones en els parlaments regionals espanyols per a veure de quina manera un cop arribat a la representació del 30% de parlamentàries, aquest llindar es supera o es disminueix. Es contrasten 2 hipòtesis: (1) l'experiència parlamentària redueix les diferències de gènere alhora d'aconseguir un escó i (2) les dones són relegades a llocs d'escassa influència en els legislatius.

<http://dx.doi.org/10.5477/cis/reis.149.111>

Matthews, Neil. **Candidate selection in Northern Ireland: A cold house for women?** London School of Economics and Political Science

Article que analitza perquè les quotes i la normativa que empeny a incrementar la participació de les dones a Irlanda del Nord no ha estat exitosa. La principal raó: la cultura política interna de cada una de les formacions polítiques.

http://blogs.lse.ac.uk/politicsandpolicy/candidate-selection-in-northern-ireland-a-cold-house-for-women/?utm_content=buffer7d46e&utm_medium=social&utm_source=twitter.com&utm_campaign=buffer

Clavería, Silvia (2014). **La baja representación de mujeres en los gobiernos: factores explicativos y ¿una solución?**. Politikon.

Article que analitza els factors explicatius de la baixa representació de dones en els governs i que proposa altres mesures per incrementar-la.

<http://politikon.es/2014/11/18/baja-representacion-mujeres-politica/>

Verge, Tània (2011). **Quotes de gènere i reclutament polític. Una anàlisi dels partits polítics catalans**. Fundació Josep Irla.

L'aplicació de quotes de gènere en la composició de les candidatures electorals s'ha convertit en un fenomen global, sobretot en les últimes dues dècades. Malgrat que s'ha demostrat la seva efectivitat en l'augment de la presència de les dones a les institucions polítiques, la seva introducció no està exempta de controvèrsia. L'estudi se centra en les prediccions relatives als processos de selecció de candidatures i als perfils de les persones candidates. D'una banda, l'anàlisi dels processos de reclutament posa a prova les prediccions que sostenen que els partits tenen dificultats per trobar un número suficient de dones disposades a ser candidates i que les quotes generen un sostre de vidre per a les pròpies dones. D'altra banda, l'exploració dels perfils té com a objectiu avaluar si les prediccions sobre la inferior qualificació de les noves candidates i sobre la major dependència vers les persones que varen reclutar-les troba suport empíric.

<http://www.irla.cat/documents/quotes-de-genere.pdf>

Rodon, Toni (2012). **Cap a la igualtat? L'efectivitat de les quotes de gènere**. Blocs diari Ara.

Recorregut pels diferents estudis que analitzen l'efectivitat de les quotes de gènere en la política. A nivell global, troba que aquells països que han practicat algun tipus de quota, la probabilitat que una dona governi és cinc vegades més alta.

<http://blogspersonals.ara.cat/elpatidescobert/2012/07/05/cap-a-la-igualtat-lefectivitat-de-les-quotes-de-genere/>

Simón, Pablo (2015). **Por qué las listas cremallera marcan la diferencia**. Politikon.

Article que analitza primerament les diferents eines per aconseguir la igualtat efectiva a la política i posteriorment es centra en les llistes cremallera com a mecanisme més efectiu per a garantir la igualtat.

<http://politikon.es/2015/03/04/por-que-las-listas-cremallera-marcan-la-diferencia/>

(2015) **Gobiernos masculinos, ¿gobiernos sexistas?** Politikon.

Article que aprofita la composició del darrer govern grec per a reflexionar entorn l'efecte de la presència majoritària masculina en la política en la representació substantiva.

<http://politikon.es/dropcoin2/>

(2015) **Ajuntaments poc feminitzats. Només un 18% d'alcaldeses i un 30% de regidores.**

Observatori iQ.

Article que analitza la composició dels 11 municipis més poblats de Catalunya des de la perspectiva de gènere per al mandat 2015-2019.

<http://www.elcritic.cat/blogs/feminismecritic/2015/08/04/ajuntaments-poc-femeninitzats-nomes-un-18-dalcaldeses-i-un-30-de-regidores/>

Corcoy, M., Barber, C., Ezpeleta, T., Montañez, X. (2014) **Dones i homes en els governs locals catalans 2003-2011** Diputació de Barcelona. Àrea d'Atenció a les Persones. Gerència de Serveis d'Igualtat i Ciutadania [coo.], Associació de Dones Periodistes de Catalunya [coo.]

Publicació que analitza la composició dels governs locals catalans en el període 2003-2011.

http://www1.diba.cat/uliep/lstDetall_Publicacions.asp?Opener=Diputacio&ID=54004

Camas, F. (2013) **La presencia de las mujeres en los ayuntamientos andaluces (1979-2011).** Junta de Andalucía

Publicació que analitza la composició dels governs locals andalusos des de la instauració de la democràcia. Es destaca aquesta publicació pel seu marc conceptual i pels indicadors de gènere que hi treballa.

<http://www.centrodeestudiosandaluces.es/index.php?mod=publicaciones&cat=18&id=2703&idm=>

ALTRES RECURSOS

Dones i poder local. Participació i poder de les dones a Catalunya. Observatori de la Igualtat de Gènere. Institut Català de les Dones. Generalitat de Catalunya.

Repositori de l'Observatori de la Igualtat de Gènere (OIG) de la participació de les dones en les administracions locals de Catalunya. Inclou dades històries i principals indicadors de desigualtat segons sexe.

https://dones.gencat.cat/ca/ambits/Observatori-de-la-Igualtat-de-Genere/empoderament/dones_politica

Ley Orgánica 2/2024, de 1 de agosto, de representación paritaria y presencia equilibrada de mujeres y hombres.

La nova llei introdueix modificacions substancials en diferents normes de l'ordenament jurídic i transposa la Directiva (UE) 2022/2381 del Parlament europeu i del Consell.

*La nova llei introdueix modificacions a la legislació electoral per establir l'obligatorietat de les **llistes cremallera** a totes les convocatòries electorals.*

Representació paritària al Consell de Ministres. *Alhora, trasllada al màxim òrgan executiu de l'Estat el principi de representació equilibrada que consisteix en que cap sexe ha de tenir una presència inferior al 40% dels llocs del Consell.*

<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2024-15936>

VIOLÈNCIA CONTRA LES POLÍTIQUES

Malauradament la violència contra les representants polítiques és creixent. Darrerament hem vist com l'assetjament continuat ha portat a la sortida de la vida institucional a grans referents:

[La vice primera ministra holandesa deixa la política per les amenaces de mort que sofreix](#) (EL PAÍS. 13 de juliol 2023. Isabel Ferrer)

[Sanna Marin presenta su renúncia como primera ministra de Finlandia](#) (Euronews, abril 2023)